

۲- بهره‌گیری خلاقانه از فناوری

فناوری‌های نوین، واقعیت مجازی و هوش مصنوعی می‌تواند به خدمت شناسایی، حفظ، مرمت، معرفی، روایت و ترویج میراث فرهنگی درآید. دیجیتال‌سازی میراث فرهنگی نه تنها به حفظ آن کمک می‌کند، بلکه دسترسی عمومی به این گنجینه‌ها را نیز افزایش می‌دهد. نمایشگاه‌ها و موزه‌های مجازی در آینده فرصت دسترس‌پذیری آثار تاریخی و موزه‌ها را ارتقا می‌دهد.

۳- مشارکت جوامع محلی و حکمرانی مشارکتی

حفاظت پایدار از میراث فرهنگی تنها با مشارکت فعال جوامع محلی امکان‌پذیر است. باید صدای حاملان و وارثان اصلی میراث فرهنگی در سیاست‌گذاری‌ها و تصمیم‌گیری‌ها شنیده شود و نقش آنان در مدیریت میراث فرهنگی تقویت گردد. راه حفاظت پایدار از میراث فرهنگی از مسیر حکمرانی مشارکتی می‌گذرد.

۴- آموزش و آگاهی بخشی

باید نسل‌های جوان و پرسرگرم را با ارزش و اهمیت میراث فرهنگی آشنا کنیم و مهارت‌های لازم برای حفظ، به کارگیری و انتقال ارزش‌های میراث را به آنها بیاموزیم. موزه‌ها، مدارس و رسانه‌ها نقشی کلیدی در این زمینه دارند. نیازمند باز تحول منابع و شیوه‌های آموزشی برگرفته از ارزش‌ها و کارکرد میراث فرهنگی هستیم.

۵- دیپلماسی مبتنی بر میراث فرهنگی

حفاظت و معرفی میراث فرهنگی ظرفیتی فرامرزی است. تبیین شایسته و روشن از چهره واقعی کشور در اذهان جهانی از مسیر معرفی ارزش‌های برگرفته از میراث غنی و ارزشمند فرهنگی می‌گذرد. معرفی و هدیه ارزشهای فرهنگی ایران اسلامی به جهانیان، دنیا را مشحون می‌کند.

برای دستیابی به مراتب پیش گفته، ضرورت دارد:

توسعه موزه‌ها و حفاظت از میراث فرهنگی را در کانون برنامه‌های توسعه پایدار قرار دهیم.

مشارکت مردمی و سرمایه‌گذاری در حفاظت و احیای میراث فرهنگی را افزایش دهیم.

از نوآوری‌های فناورانه در خدمت به میراث فرهنگی حمایت کنیم.

مشارکت جوامع محلی و نهادهای اجتماعی در مدیریت میراث فرهنگی را تقویت نماییم.

آموزش میراث فرهنگی را در بطن جامعه تقویت و به نهادهای آموزشی کشور تسری دهیم.

با تلفیق حکمت گذشته و نوآوری‌های امروز، نه تنها میراث فرهنگی را حفظ کنیم، بلکه آن را به جنبشی پویا برای شکل دادن به فردایی بهتر تبدیل کنیم.

"میراث گذشته را پاس بداریم و میراث آینده را با حکمت بیافرینیم"

میراث امروز را با خرد و حکمت بیافرینیم. امروز میراث فرهنگی با تهدیدهای متعددی روبروست و چالش‌های پیش رو، اقدامات مورد نیاز را به ضرورت مبدل کرده است:

الف- تغییرات اقلیمی و زیست‌محیطی خشکسالی‌ها، سیل‌های ویرانگر، فرونشست و آلودگی هوا، آثار تاریخی و طبیعی ما را تهدید می‌کنند. بناها و بافت‌های تاریخی و محوطه‌های باستان‌شناسی که قرن‌ها در برابر گذر زمان پایداری کرده‌اند، اکنون در برابر تغییرات سریع اقلیمی آسیب‌پذیر شده‌اند.

ب- دگرگونی‌های فناورانه جهان دیجیتال، فرصت‌ها و چالش‌های بی‌سابقه‌ای را پیش روی ما قرار داده است.

از یک سو، فناوری‌های نوین امکان شناسایی، ثبت، حفاظت، معرفی و روایت میراث فرهنگی را به شکلی نوآورانه، دقیق و کاربردی فراهم می‌کند و از سوی دیگر، سلطه فضای مجازی، خطر فراموشی سنت‌ها و میراث ناملموس جوامع را افزایش می‌دهد.

ج- تحولات اجتماعی و فرهنگی دگرگونی ارزش‌ها، تغییر سبک زندگی، شهرنشینی و توسعه و عمران شتابان آن؛ پیوندهای جوامع با میراث فرهنگی را دستخوش تغییر کرده و زبان‌های بومی، آیین‌های سنتی و دانش بومی در خطر فراموشی قرار گرفته‌اند این فراموشی، غنا و قوام جوامع در آینده را مورد تهدید جدی قرار می‌دهد.

از این رو ضرورت اتخاذ رویکردی جامع و آینده‌نگر برای دستیابی به آینده‌های پایدار با تکیه بر میراث فرهنگی امری اجتناب‌ناپذیر است:

۱- حفاظت هوشمند و سازگار با اقلیم

باید روش‌های نوینی را برای حفاظت از آثار در برابر تغییرات اقلیمی در پیش گیریم. این امر مستلزم تلفیق دانش سنتی با فناوری‌های پیشرفته، طراحی راهکارهای سازگار با اقلیم و ادغام حفاظت از میراث فرهنگی در برنامه‌های اقلیمی و مدیریت بحران در سطح ملی و بین‌المللی است.

علی دارابی
قائم مقام وزیر و معاون
میراث فرهنگی

امروز در حالی به استقبال روز جهانی موزه و هفته میراث فرهنگی می‌رویم که جهان در آستانه تحولات عمیق و بی‌سابقه‌ای قرار دارد. میراث فرهنگی ما، این گنجینه بی‌بدیل تجربیات، دانش و هنر پیشینیان؛ اکنون بیش از هر زمان نیازمند حمایت، صیانت و بازاندیشی است.

میراث فرهنگی گنجینه‌ای از گذشته برای امانت به آینده است. در عصر دگرگونی‌های شتابان، این میراث می‌تواند چراغ راهی برای ساختن آینده‌ای پایدار و برگرفته از ارزش‌های انسانی باشد.

رابطه میراث فرهنگی و آینده جوامع انسانی، رابطه‌ای دوسویه است.

میراث فرهنگی تنها یادگاری از گذشته نیست، منبعی الهام‌بخش برای خلق آینده‌ای پایدار است. در عصری که با سرعتی بی‌سابقه در حال تغییر است، گنجینه‌های فرهنگی، نقشی بی‌بدیل در هویت‌بخشی، انسجام اجتماعی و طی طریق برای دستیابی به توسعه‌ای پایدار ایفا می‌کنند.

جوامع انسانی در آینده، وارثان میراثی هستند که ما امروز حفظ می‌کنیم و همزمان، خالق میراثی برای نسل‌های آتی هستیم. این رابطه دوسویه، مسئولیتی عظیم بر دوش ما می‌گذارد تا با نگاهی آینده‌نگر، میراث گذشته را پاس بداریم و